

Narodno-vzgojna naloga prosvete

Stojimo na življenjski prekretnici. Vse okoli nas podhrteva v nemiru, pričakovanju ali v razočaranju. Odigrava se veliki dogodki, ki imajo velike posledice. Tem se ne more odtegniti noben narod, ker so danes takšne prilike, da se noben narod ne more zadovoljiti z ulogo neprizadetega opazovalca. Smo li kos času, njegovim velikim zahtevam in vrščim se spremembam? To je vprašanje, ki je postavljeno pred poedinca in ves narod.

V svetu se vrši orjaška tekma med narodi, kakršne ne pomni zgodovina. Tekma za obstoj in veljavo. Kdor v tej tekmi propade, ne velja in ne šteje več med drugimi narodi. Podlaga zunanje veljave kakšnega naroda je njegova notranja vrednost. Kdor hoče kaj veljati pred drugimi, mora v sebi nositi notranjo veljavo. To se uresničuje pri poedinca prav tako, kakor pri narodu. Če hočemo, da bo naš narod vzdržal v življenjski tekmi sedanjega časa ter ohranil ugled in čast v svetu, mora sam v sebi biti vreden te časti.

Danes vladajo v svetu takšne razmere, da ni nikomur nič podeljeno, marveč vse zaslužno, s trudom in naporom zaslužno. Mesto, ki ga hoče kak narod zavzemati v svetu, si mora pridobiti in priboriti. To zmore samo močan narod, močan po duhu in telesu. Predvsem odločuje duh. Tvar, stvarne sile in gmot-

ne vrednote so važne in potrebne. Niso pa vse, tudi niso prve. Prvo je duh, iz katerega narod živi in v katerem zmaguje.

Duh ne kloni, tudi ne v oslabelem telesu in ob pomanjkanju stvarnih sredstev in gmotnih dobrin. Njegovo izviralništvo in oporišče je naddutni svet duhovnih idej in moralnih načel, ki je neuničljiv. Zato je tudi neuničljiv narod, ki živi iz duha. Tako je živel naš narod. Nosil je po pričevanju zgodovine na svojih ramah težko pezo, ki ga je večkrat pritiskala tla, pa nikdar vrgla na tla. Trle so ga nesreče, stiske in katastrofe, pa ga niso strle.

Težka stoletja je preživel naš narod. Iz nekdanje politične samostojnosti in lastne državnosti je padel na raven politične podrejenosti. Boriti se je moral zoper raznarodovanje, ki mu je pretilo od številčno in gmotno močnejših sosedov. Mnogo je izgubil. Ni pa izgubil sebe. Ni zapravljal svoje slovenske duše. In tako se je naposled uresničilo to, po čemer je naš narod vedno hrepenel, bodisi podzavestno v duši ljudstva, bodisi zavestno po svojih voditeljih. Uresničilo se je to po svetovni vojni pred 21 leti. Naš narod je podal roko svojim bratom na jugu ter z njimi vstal iz stiske in bede v močni, svobodni, nacionalni jugoslovanski državi ter še vedno stoji močan kot steber.

Močni steberi so potrebni povsod, ker živi slovenska kri na slovenski zemlji. Kri in zemlja sta tvorni element in osnova narodnega obstoja in razvoja. K narodnemu življenju pa je še tudi potreben duhovni element. In to je narodna zavest. To je tisti močni steber, ki mora zanj skrbeti prava ljudska prosveta. Z jesenjo se začne delovna sezona po naših prosvetnih društvih. Naj bi se vsa naša društva zavedala svoje velike naloge, ki jo morajo vršiti prav v teh časih.

Časi stiske in trpljenja so tisti, ki kličejo po izobraževalnem in vzgojnem delu. Če je to kdaj potrebno, je nujno potrebno v dobi težkih narodnih preizkušenj. Ljudje, osobito mladina potrebuje pouka, navodila, tolažbe in pobude. Sredi med stisko in zmedo, ki danes vlada v svetu, nepoučen človek lahko in rad zabloudi. Osvestiti se mora v trdnem spoznanju, kaj je danes naloga poedinca in kaj naroda, in kaj je danes potrebno, da narod vztraja in v svoji vztrajnosti zmaga. Narodna zavest, oprta na vekovita krščanska načela, je tista sila, ki narodu kaže pot, ga vodi, tolaži, krepi in ohrabljuje. Narod brez močno razvite narodne zavesti je obsojen na propad. Zato bodi gojilni in okrepljeni te zavesti posvečeno delovanje po naših prosvetnih organizacijah!

Franjo Žebot:

Kmetijski izgledi za bodočnost

Vapredno kmetovanje se bo spet izplačalo

Vsi, ki so doma iz kmečkih hiš, a se pečamo tudi z javnim delom, pazno motrimo svetovne dogodke tudi z vidika kmetijske proizvodnje (pridelovanja živeža). To vprašanje ni važno samo v sedanji trenutni časovni dobi, ampak bo važno še dolgo dobo let. Strašna vojna, ki divja že skoro po vsem svetu — hvala Bogu, ne po krivdi Jugoslavije! — uničuje živežne zaloge na veliko. Mnogi se že bojijo pomanjkanja kruha in drugih živil, ker vojska silno požre tega blaga.

Kaj sledi iz tega? Kar bo bodoča leta kmet pridelal na njivi, na travniku, v sadonosniku, v vinogradu in še bolj pa v hlevu, bo iskano in bo tudi imelo ceno. In kak nauk naj slovenski kmet vzame iz tega?

Izrabimo našo rodovitno slovensko zemljo v naprednem smislu! Pri nas je še vse preveč starokopitarskega načina obdelovanja zemlje. So cele občine, kjer še točno tako »po starem« plitvo orjejo, ne vedo, kakšne koristi je riganje za vsako zemljo. Bajka jim je še preiskava zemlje, kakšna gnojila so potrebna travniku, kakšna tej ali drugi njivi, kakšna vinogradu na tem bregu, kakšna na onem vrhu. Posebno pa mnogo grešijo naši ljudje glede sadjarstva, ki je ponekod tako zanikrno, da se človeku smili zapuščeno sadno drevje. In kaj šele naša živinoreja! Vlada, banovina, okraj in občine bi morale na veliko pospeševati napredno živinorejo s podporami za bika-plemenjake, merjasce itd. Drenažirati bi morali travnike, regulirati našo Pesnico, Dravinjo in druge reke ter potoke, ki leto za letom uničujejo rodovitne travnike. Tam okrog Pragerskega vidite celo pokrajino, ki leži v nemaru in ne daje nobenih pridelkov!

Vse se sedaj naenkrat — in to še v dobi krize — ne da popraviti. Ali eno je mogoče: sami si kmetje pomagajte z nasvetom drug drugemu, kaj bi bilo najbolje storiti, da bo naša slovenska zemlja drugo leto rodila več pridelkov kot navadno. Pomagajte drug drugemu posebno vi, ki imate kmetijske šole in tečaje! Letošnja jesen in zima naj služita strokovno-gospodarskemu pouku! Bog je z nami, ko naši domovini ohranja ljubi mir, ki

je za sedanjo dobo največja dobrot. Bodimo mu hvaležni s tem, da smo marljivi, pridni na tej zemlji, ker s tem bomo koristili celokupni naši domovini k napredku in boljšemu gospodarstvu.

Ko v drugih evropskih državah ogenj, žveplo, strupi in topovi uničujejo vse, kar je človeška roka skozi stoletja vsadila in zgradila, se je naša Slovenija in Jugoslavija doslej še izognila strašnega vojnega uničevanja! Res morajo tudi naši slovenski ljudje doprinašati

razne žrtve na oltar domovine, vendar pa, če trezno pomislimo, je Jugoslavija skoro edina dežela v Evropi, katere vojna vihra še ni zajela. Prosimo Boga, da bi našim državnikom in voditeljem še naprej dal tak razum, da bodo še naprej vodili našo usodo po potu miru!

Torej: letošnja jesen, zima in zgodnja pomlad naj bodo za slovenskega kmeta in delavca velika in skrbna priprava za čim več pridelkov prihodnje leto! Slovenski strokovnjaki, na noge! Pomagajte s svojo znanostjo!

Po Jugoslaviji

Stvarna razkritja o škodljivem vplivu judovstva na gospodarstvo v Jugoslaviji. Nekateri vodilni srbski časopisi so začeli ostro pisati o skrajno škodljivem vplivu judovstva na jugoslovansko gospodarstvo, kar občutijo v današnjih vojnih časih najbolj nižji sloji. Iz teh člankov, ki so podprti z dokazi, hočemo navesti le glavno vsebino, ker trpi tudi Slovenija radi zasidranja judovstva v naše gospodarstvo in radi nadzorstva judov nad jugoslovanskim kapitalom. Iz zgoraj omenjenih srbskih poročil je razvidno, da je skoro vsa trgovina in bankarstvo v rokah judov v Zagrebu, Osijeku, vojvodinskih mestih, Skoplju, Banjaluki in drugih večjih krajih. Posebno imajo judje v rokah vso trgovino z živili in žitom, veletrgovino z industrijskimi izdelki in surovinami ter večino velikih bank. V vseh krajih, kjer imajo judje neomejeno gospodarsko moč, je ljudstvo z navdušenjem pozdravilo ukrep vlade, ki omejuje delovanje judov v trgovini. Judje so največji verižniki in torej največji izsesovalci ter škodljivci ljudstva, katerega gostoljubje so tako dolgo nemoteno izrabljali. Judje znajo svoje poslovne mreže silno spretno razvijati, da jim oblasti največkrat ne morejo priti na sled. Vsakdo ve, da znajo hitro menjati svoje tvrdke in se spretno skrivati, da nihče ne bi mogel dobiti točne slike o obsegu njihovega poslovanja in o njihovih kapitalih. Tako preslepe tudi davkarje. Zlasti pa se radi poslužujejo sleparije, da imajo poslov-

ne prestore revno opremljene in tesne, da dobi vsakdo prav nasproten vtis o stanju, kakor v resnici je. Oblasti morajo nastopiti strogo in brezobzirno, sicer se bodo judje znali na vse načine izviti izpod udarca nove uredbe. Saj se govori, da so judje že vohali vnaprej grozečo nevihto in so ponekod svoje tvrdke pravočasno prepisali na kristjane, da bi lahko še naprej pod tujim kritjem uganjali svoje verižništvo in grabili velike dobičke brez ozira na ljudstvo in državo, v kateri so.

Vsi, ki potujete, ne pozabite na
novi vozni red
veljaven od 6. oktobra 1940

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslani naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primernen popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj